

LUKAS & THE ASPIES

- ELEVARK

Foto: Anders Löfstedt

Fag: Dansk, samfundsfag & sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab

Niveau: 7.-10. klasse

Formål:

- I skal kunne lave en personkarakteristik af Lukas.
- I skal kunne beskrive, hvordan Lukas' identitet bliver påvirket af normer og forventninger.
- I skal leve jer ind i, hvordan det kan føles at være forskellig fra flertallet. Fx hvis man har en diagnose.
- I skal finde ud af, om I selv har nogle fordomme, og hvordan de er blevet skabt.

Lukas er forsanger i et punk-rockband, der hedder The Aspies. Han elsker at tegne og drømmer om at blive tatovør. Og så har han diagnosen aspergers syndrom, der gør, at han nogle gange kan have svært ved at være social. Derfor har han i en periode boet på et hjem for børn med diagnoser. Pædagogerne på hjemmet siger, at det går rigtig godt for Lukas, og derfor skal han måske snart flytte hjem til sine forældre og sin lillebror igen.

II
F
I
L
M
C
E
N
T
R
A
L
E
N
.D
K

Før filmen

Individuelt: Læs uddraget fra artiklen "Indfødte aliens" af Åge Sinkbæk nedenfor.

Indfødte aliens

Alene i Danmark er der en 30-40.000. Jeg er en af dem. Mennesker med autisme er mindst lige så forskellige fra hinanden, som alle andre mennesker. Vi fås i alle mulige afskygninger og varianter, og man taler derfor om et autistisk spektrum. Nogle af os bliver kaldt infantile autister - skønt det er livsvarigt - andre bliver kaldt højt fungerende til stor undren for dem, som møder os. Vi har også andre kære navne som Asperger og NLD.

Fælles for os er, at vi er meget dårlige til meget af det, som er utrolig let for alle andre. Derfor får vi sjældent lov til at beskæftige os med det vi er gode til, fordi "man" mener, at vi først må se at blive bedre til det, vi ikke kan.

Der er heller ingen, der umiddelbart fortæller os, at der bliver talt [...] et sprog, en blanding af øjenkontakt og kropssprog, som gør flertallet euforiske og som de er meget afhængige af. Det bliver vi først underrettet om, når vores forsøg på at agere normale er brudt definitivt sammen. Så insisterer man til gengæld på at lære os dette sprog.

Hvordan kan man lære os at blive euforiske af at se andre mennesker i øjnene, hvis vi ikke bliver det automatisk? Jeg tror ikke på det. Det burde være nok at oplyse os om, at kropssproget findes, og lige lære os det elementære: mundvig opad og mundvig nedad og forskellige andre simple tegn og gerninger.

[...] Samfundet er blevet meget mere intolerant siden jeg var barn. Nu skal alle med Djævelens vold og magt være socialt kompetente. Selv de mest humane interventionsmetoder lægger vægt på at autistiske børn skal bruge hovedparten af deres tid på at træne deres sociale kemi. De gammelkloge børn, som da jeg var barn kunne gøre sig håb om at blive professorer og lignende verdensfjerne ting, klarer nu sjældent folkeskolens afgangsprøve, fordi de går til grunde i gruppearbejde. I stedet for tilfredsstillende samfundsnyttigt arbejde får de nu meget ofte førtidspension.

Du kan finde artiklen i sin fulde længde her: ["Indfødte aliens"](#)

I grupper: Tal om hvad Åge Sinkbæk fortæller om personer med autisme:

1. Hvad betyder "autistisk spektrum"? Brug evt. google.
2. Hvad fremhæver Sinkbæk, at personer med autisme har svært ved?
3. Hvordan mener Sinkbæk, at samfundet behandler personer med autisme? Hvordan hænger det sammen med normer?

I klassen:

1. Findes der forskellige sociale normer for samvær med familie/venner/søskende og andre.?
2. Hvordan fungerer normerne? Hvorfor er de der?
3. Er de brugbare eller begrænsende? Hvad sker der, hvis de bliver brudt?
4. Hvilke normer for social adfærd forestiller I jer, at personer med autisme kan komme til at bryde med? (se evt. i Sinkbæks tekst).
5. Hvilke fordomme, forestiller I jer, autister bliver mødt med?

Se og arbejd med filmen

Lukas' kultur og identitet

I par: Lav en personkarakteristik af Lukas.

1. Hvilke særlige egenskaber har Lukas? Hvad har han svært ved? Hvad udgør Lukas' kultur og identitet?
2. Hvordan er Lukas' forhold til lillebroren? Hvordan adskiller Lukas sig fra sin lillebror?
3. Hvordan er Lukas' forhold til forældrene? Hvad udgør deres kultur?

Konflikten i svømmehallen

I klassen: Tal om filmens centrale konflikt.

1. Hvorfor opstår der en konflikt i svømmehallen?
2. Hvad fortæller scenen om normer for at gå i svømmehal? Hvordan bryder Lukas med normerne?
3. Hvordan tror I, Lukas har det, da faren vasker ham under bruseren?
4. Gør faren det rigtige? Hvad kunne faren have gjort for at nedtrappe konflikten?
5. Gør livredderen det rigtige? Hvad kunne livredderen have gjort for at undgå konflikten?

I grupper: Opstil [aktantmodeller](#):

1. Den ene halvdel af grupperne opstiller en aktantmodel, hvor Lukas er subjektet.
2. Den anden halvdel af grupperne opstiller en aktantmodel, hvor forældrene er subjektet.

I klassen: Sammenlign modellerne.

- Diskuter hvilken plads Lukas' diagnose får i modellerne? Kan man tale om, at aspergers syndrom både kan være en modstander og en hjælper? Hvilken rolle spiller normer i den sammenhæng?

Filmens slutning og [præmis](#)

Filmens slutning er åben, fordi vi ikke ved, hvordan det ender med at gå for Lukas og hans familie.

I klassen: Diskuter filmens slutning ud fra følgende spørgsmål:

1. Hvorfor tror I, Lukas får sin bror til at skrive "Aspergers" på sin pande, inden de skal til fotograf?
2. Hvad tror I, Lukas' forældre mener, når de i slutningen af filmen siger; "Bare ta det". "Ja bare ta' det".
3. Tror I, Lukas er tilfreds med at komme tilbage til hjemmet i filmens slutning? Hvorfor/hvorfor ikke?
4. Hvad, tror I, filmens [budskab eller præmis](#) er? Hvem tror I, filmen er henvendt til? Voksne, børn/unge eller begge dele?

Efter filmen – holdninger og handling

Kritisk blik på filmen

I grupper: Diskuter hvordan, I synes, filmen formidler temaet om diagnoser:

1. Hvordan beskriver filmen Lukas?
2. Forstår I bedre, hvordan det kan føles at have aspergers syndrom efter at have set filmen?
3. Synes I filmen fremstiller Lukas og hans diagnose på en god måde? Hvorfor/hvorfor ikke?

Undersøg titelsangen

Jeg tror ikke helt du forstår
 Hvordan og hvorledes og hvorfor
 Jeg går som jeg gør
 Gør det jeg gør
 Skriger og skråler
 Så jeg synger for dit øre

Vi er the aspies
 Fløjet ind fra en fjern planet
 Vi er the aspies

Vi spiller vores eget spil
 Kører vores eget ræs
 Og kører alt for vildt
 Og du kan ikke følge med om du så ville
 Vi er i bevægelse og du står stille

Fløjet ind fra en fjern planet
 Vi er the aspies

Vi spiller den fede musik
 Som vi kan li' bare fordi
 Vi er the aspies yeah yeah yeah yeah a-a-a-aspies

Fløjet ind fra en fjern planet
 Vi er aspies, som du aldrig før har set

Teksten er skrevet af Magnus Knudsen (2014)

I klassen: Sangen benytter en alien-metaphor ligesom teksten "Indfødte aliens", som I læste, før I så filmen.

1. Hvorfor tror I både tekstforfatteren til sangen og teksten "Indfødte aliens" benytter samme metafor? Og hvad tror I, det betyder?
2. Hvordan fremstiller Lukas sig selv og personer med aspergers i sangen? Hvilke normer gælder for dem ifølge teksten?
3. Hvad fortæller sangen om Lukas' identitet?
4. Hvordan fremstiller Lukas personer uden diagnoser?
5. Ændrer sangen noget ved jeres syn på personer med diagnoser?

Normer, diagnoser og familie

I par: Tal om, hvilke normer i Lukas' familie, der gør, at han føler, han ikke passer ind.

1. Skriv et brev til Lukas forældre og foreslå dem fem nye normer, der skal gælde for Lukas' familie. Det er vigtigt, at normerne skal inkludere Lukas' diagnose. Fx: *I vores familie hører vi lige meget punkrock og Rasmus Seebach, når vi kører i bil.*

Individuelt: Hurtigskriv i 5 min.

1. Er der normer i din familie, du gerne vil ændre? Hvorfor?